

פרוטוקול מס' 293

מישיבת ועדת העבודה
יום ב', כ' אדר ב' תשל"ו, 22.3.76, בשעה 10.00

נכחו:

חברי הועדה:

ש. ארבל - אלמוזלינו - יו"ר
י. ז. אמיר
מ. גז
ל. דיציאן
מ. דרובלס
י. דרניצקי (יודין)
פ. שינמן

מוזמנים:

ר. בוקאי - המוסד לביטוח לאומי
מ. בוטון -
ד. הורן -
ד"ר ד. מלמד -
ד"ר מ. לנדל - משרד הבריאות
ח. בלוטרט -
ש. גולדרינג - קופת חולים
פ. הר - משרד האוצר
א. לאור -
ע. נגר -
ז. קרתי - משרד העבודה
מ. לובלסקי - מועצת הפועלות
ל. עדין - האשה הדתית-לאומית
א. קסירר - ויצ"ו
חה"כ א. נמיר

מזכיר הועדה: מ. שולם

רכז מידע: א. בכנר

רשמה: א. אשמן

סדר היום:

א. צו בדבר הגדלת דמי-לידה של המוסד לביטוח לאומי
ב. דיון מיוחד בענין החזקת מעונות-יום לילדים

- 1378 -

(29.3.76 כיום) (מקא)

א. צו בדבר הגדלת די-לידה של המוסד לביטוח לאומי

היו"ר ש. ארבל-אלמזלינו: רבותי, אני פותחת את הישיבה ומקדמת
בברכה את האורחים ואת חברי הועדה.

לפנינו הצעה להחליף לוח ו' בחוק הביטוח
הלאומי (נוסח משולב), תשכ"ח-1968.

ד. ברקאי: כידוע, כל אשה היולדת בבית חולים זכאית
למענק לידה ומענק אישפוז. מאפריל עד
דצמבר 1975 שילם המוסד מענקים ל-78 אלף יולדות. בשנה שלפני כן שולמו
מענקים ליותר מ-95 אלף יולדות. מספרים אלה לא חופפים בדיוק את
הסטטיסטיקה של משרד הבריאות, כי המוסד לביטוח לאומי משלם מענק לידה
לאשה שילדה ב-26 שבועות של הריון ואפילו אין הילוד חי, מתוך הנחה
שהאשה כבר הכינה ציוד. אבל אלה הם מקרים חריגים ולא הייתי מציעה
לדון בהם.

לנוחיות היולדות הנהגנו שהתשלום עבור
ציוד לנולד ינתן כבר בבית החולים בשק לידה. תוך שבוע משלמים לנתי
החולים את כל החשבונות בעד אישפוז יולדות, ואין כבר פיגור בתשלומים.

עד אפריל 1976 היה מענק הציוד 380 לירות,
ומבקשים להעלותו ל-490 לירות. לפי בקשת הועדה, המענק נקבע לשעור
20% מהשכר הממוצע במשק, כדי למנוע ויכוחים חוזרים ונשנים על סל הציוד.
בשנת הכספים 1976/75 שילם המוסד מענק אישפוז 675 לירות ונוסף לכך
שילם האוצר עוד 405 לירות לבית החולים. בשנה זו חלה התייקרות גדולה,
ובגלל המצב הגרעוני בענף לא היתה אפשרות למוסד לביטוח לאומי לשלם
מלוא ההוצאות של האשפוז, ובאופן חד-פעמי השתתף האוצר במימון האישפוז.
לא איפשרו לנו באותה שנה להעלות את דמי הביטוח, הענף היה בגרעון,
והאוצר השתתף במימון. לאחר ההצעה של טינהל המוסד למועצת המוסד ולועדת
הכספים להעלות את ביטוח האמהות מ-0.4% ל-0.8%, ישלם השנה המוסד את כל
דמי האישפוז - 1400 לירות לארבעה ימי אישפוז, בחישוב של 350 ל"ליום.
בשנה האחרונה הסתמנה מגמה מסוימת של שחיקה בשרותים שעבורם אנחנו משלמים.

יש הסדרים המבטיחים שדמי האישפוז שמשלם
המוסד יכסו כל ההוצאות הקשורות בטיפול ובילוד. אולם בשנה
האחרונה היו כמה פניות של יולדות שנתבקשו לשלם עבור אישפוז הילוד
בפגיה (אני משתמשת במילה ילוד ולא פג, כי בחוק הביטוח הלאומי לא
מופיעה המילה פג). יולדות התבקשו לשלם בעד טיפול בצהבת של הילוד,
שהיא לא פתולוגית, אני רוצה לציין בסיפוק שעד כה קופת-חולים הכללית
קיימת את כל ההוצאות הקשורות בלידה ולא דרשה תשלום מילדות. היו
תביעות לתשלום מד בתי חולים ממסלתיים ובתי חולים פרטיים שאתם יש הסכם
בדבר אישפוז יולדות.

בשנת 1966 היתה מצוקה גדולה באישפוז
בצפון הארץ. משרד הבריאות, קופת חולים והמוסד לביטוח לאומי יזמו פגישה
עם 5 בתי חולים פרטיים בצפון ואלה התבקשו לאשפוז יולדות לפי הפנייה של
ועדת האישפוז. נחתם הסכם בדבר ויסות אישפוז יולדות. בהסדר נכללו
בתי החולים אלישע, בתר, והאיטלקי בחיפה, המשפחה הקדושה בנצרת,
משגב ליד בירושלים. בשנה האחרונה קרה שאשה שנשלחה ללידה בבית-חולים בתר
והילוד זקוק היה לטיפול נמרץ בפגיה שבבית-חולים דמב"ם או רוטשילד,
התבקשה לשלם את המחיר המלא עבור אישפוז הילוד, ואם נשאר בפגיה 5 - 6
שבועות הרי המחיר מגיע לסכומים גבוהים. הפנינו את התביעות בענין זה
למשרד הבריאות, ועלי לציין שהמשרד בדק את הנושא לגופו והשתדל להתמודד

עם הבעיה, אבל אינני יודעת מה יהיה להבא, אינני יודעת כמה מיטות יש
באותם בתי חולים פרטיים שבהם מדובר, אבל אם יבוטל ההסדר עמם יהיה
צמצום במספר המיטות ליולדות.

ד"ר ד. מלמד: סעיף 94 בחוק הביטוח הלאומי קובע "מבוטחת
- שזקוקה לאישפוז בקשר ללידה זכאית...".
כלומר, ההגדרה היא של אישפוז בקשר ללידה. משום מה משרד הבריאות
אישפוז בקשר ללידה כאישפוז שמסתיים בלידה. יש מקרים, אמנם מעטים,
שאשה מתקבלת לבית החולים בהריון מתקדם, אינה יולדת באותו יום, משוחררת
מבית החולים, וחוזרת לאחר יום לשם לידה. משרד הבריאות גובה תשלום בעד
אותו יום שלא הסתיים בלידה, אני טוען שצריך לשמור על רוח החוק, מדובר
באישפוז בקשר ללידה. משרד הבריאות קבע שאישפוז המסתיים בלידה נחשב
כחלק מהלידה ונכלל במענק הלידה, ואילו אישפוז שלא מסתיים בלידה באופן
רצוף נחשב אישפוז רגיל. הפרשנות הזאת נקבעה באמצע 1974.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו: אם יש חילוקי דעות על פרושים, יש לפנות
ליועץ המשפטי לממשלה והוא יפסוק.

ל. דיציאן: החישוב נעשה לפי 4 ימי אישפוז, ולמעשה
הממוצע הוא 2.5 - 3 ימי אישפוז אחרי
לידה רגילה. מה מספר ימי האישפוז הריאליים שעבורם משלם המוסד לביטוח
לאומי?

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו: כשהתבקשנו נפעם הקודמת לתת אישור לצו בדבר
מענק אישפוז קיימנו דיון נרחב בהשתתפות
מנכ"ל משרד הבריאות באותם ימים, פרופ' פדה, ובהסכמתו הוחלט שתוקם ועדה
משותפת למשרד הבריאות, המוסד לביטוח לאומי וגורמים נוספים הקשורים
בנושא זה, שתדון בסוגיה של ימי האישפוז והשרותים שצריך לתת ליולדות.
אנחנו רוצים לשמוע ממשרד הבריאות על מסקנות הועדה, מה כוונת, מה
מתכוונים לבצע, כיצד מתכוונים לשפר את השרות ליולדות בבתי החולים.

החוק בא לשחרר יולדת מכל הוצאה הקשורה
בלידה. אם היא נתבעת לשלם, הרי מחטיאים את המטרה. לא זו היתה כוונת
המחוקק. אם יש ויכוח על פרשנות, אפשר לפנות ליועץ המשפטי לממשלה.
אם בחוק יש לאקונה - נתקן את החוק.

ד"ר מ. לנדר: אנחנו מסכימים כולנו שהביטוח צריך
לכסות תשלום דמי אישפוז וכל הכרוך בלידה
מבחינה רפואית, ולמעשה כך מתנהלים הדברים ולא היתה סטיה מהחוזרים של
המוסד לביטוח לאומי. אנחנו פועלים לפי החוזרים של המוסד לביטוח לאומי.
העליה בתשלום דמי אישפוז שצפויה בשנת הכספים הקרובה מ-1080 ל-1400 ל"
מקורה בהתייקרויות שחלו במשך השנה ואינה נוגעת כלל ועיקר מתוספת של
שרותים או שחיקה של שרותים, ואין לענין זה ולדיון שלנו ולא כלום.
כבר כתבתי לגברת ברקאי, כי על תוספת שרותים צריך לדון.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו: מהי תוספת שרותים?

ד"ר מ. לנדר: נוטים לשכוח שיש מספר גדול של לידות שלא
בדרך הטבע, ניתוחים קיסריים שאחריהם
עלולים להיות סיבוכים, ואז האישפוז אינו מסתיים אחרי 7 או 10 ימים
אלא אף אחרי 4 או 6 שבועות, אם יש תסחיפים לריאות וסיבוכים. כל הדברים
האלה מכוסים, יש מקרים רבים של אישפוז ממושך, טיפול מתוחכם. לידה היא
לא ענין של מה בכך. יש גם צורך במיכשור מתוחכם.

לפי הדו"ח של ועדת קפלינסקי, מסוצע האישפוז הארצי בשנת 1973 היה 4.2 ימים, אין בידי מסוצע ארצי לשנת 1974, אבל יש מסוצעים במחלקות בבתי חולים שונים: 2.9, 5.9, 5.5, 4.5, 5.3, 5.2 ימים, אם ירצו להציע שיטה חדשה של התחשבות לפי יום אישפוז ליולדת, אפשר יהיה לדון בהצעה. אבל כל זמן שהולכים לפי השיטה של תשלום גלובאלי עבור 4 ימים לפי מחיר יום אישפוז כללי, מכסים בכל את אישפוז היולדת, אין על זה ויכוח ולא היה על זה ויכוח.

הועלו שני נושאים בענין ילודים. כל ילוד שנולד במוסד של משרד הבריאות או קופת-חולים וזקוק לאישפוז, מאשפזים אותו בפגיה גם אחרי שאמו יוצאת את בית החולים ללא שום תשלום נוסף. גם על זה לא היו חילוקי דעות, אם יש מקרים שמשרד הבריאות ביקש תשלום וקופת-חולים לא במשה תשלום, הרי יש לזה הסבר נוסף.

בתי החולים אלישע ובתר הם בתי חולים פרטיים, אנחנו נוהגים לפי החוזר של הגכרת דורנאית, שאומר שבית חולים שאין לו אינקובטור יהיה חייב לדאוג לאישפוז הפג על חשבוננו בבית חולים אחר, ויחזיר לכל יולדת את הסכומים ששולמו בעבר. בסך הכל מדובר על שני מקרים שבהם נדרש תשלום, אנחנו נוהגים לפי הנחיות המוסד לניטוח לאומי, לכל היות בענין חיפה אנחנו יכולים לראות את עצמנו כשדוכנים, אבל איננו נושאים באחריות על אופן ההתחשבות. החוק בא לדאוג ליולדת, ומשרד הבריאות שאחראי אחריות מיניסטריאלית לכל נושא האישפוז של יולדות מפעל על מוסדות אלה לחץ שינהגו ככל המוסדות ולא יסוו מן השורה. למעשה המוסדות האלה אינם מחוייבים לנהוג כך, הם עושים זאת רק בתוקף הסכם ג'נטלמני ותו לא, המקרים האלה הם מעטים ביותר, ועד עכשיו נפתרו הבעיות במקום, אם מישהו רואה לאקונה בחוק, צריך להתייחס לגופו של ענין. עד כה כל הבעיות נפתרו אד-הוק ככל שהתעוררו.

גברת ברקאי הזכירה צהבת של ילודים. צריך להגדיר מתי הופך הילוד להיות אישיות בפני עצמו. אנחנו מתייחסים אל הילוד לפי רוח החוק של הביטוח הלאומי, ולכן גם הילוד מכוסה. כאשר האם עוזבת את בית החולים והילוד נשאר שם בגלל מחלה, לא פגות, אם הוא נשאר בבית החולים עקב צרכים רפואיים שלו, בין אם נולד אתם ובין אם רכש אותם בבית החולים, מבחינה מינהלית אנחנו רואים בו אישיות נפרדת ואז חלים עליו כל הסדרים המינהליים והביטוחיים-כספיים כמו על כל אדם במדינה, תכניות הביטוח הקיימות בארץ מכסות את ילדי המבוטחים. אי אפשר היום לדבר על צהבת ומחר על מחלה אחרת, צריכה להיות הגדרה שתהיה בסיס להסדר ארגוני ומינהלי.

אשה בסוף הריונה עלולה לחוש צירים, או צירים מדומים, היא באה לחדר לידה, נבדקת, לעתים מחזירים אותה לביתה ליום או יומיים, במקרים אחרים מאשפזים אותה יום או יומיים בבית החולים ואחר כך מחזירים אותה הביתה, אבל יש גם הריון שהוא מסובך מתחילתו, ויש סיבוכים נטהלך ההריון. בשלב מסוים האשה אפילו מפסיקה לפנות לרופא הגניקולוג ופונה ישר לחדר הלידה. יש מקרים שמפסיקים הריון בחודש שביעי. צריך לקבוע גבול מסוים. הצענו להכיר בפניות לחדר הלידה שלושה ימים לפני התרחשות הלידה בפועל. פניות לחדר הלידה, בדיקות, אישפוז, הליכה הביתה ליממה וחזרה לאישפוז - אם כל התהליכים האלה התרחשו שלושה ימים קודם הלידה בפועל, הם נכללים במסגרת השרותים

שניתנים ליולדת במסגרת מענק הלידה. אחרת אין לענין גבול, אפשר יהיה גם להציע שסמירת הריון תכלול באותה מסגרת, אם המוסד לביטוח לאומי יגיש הצעה אחרת להכיר בפניה 20 יום לפני הלידה, או 6 חודשים לפני הלידה, נדון בהצעה לגופה, אבל לא יתכן שלא תהיה הגדרה ברורה שעל פיה יוכל פקיד לחשב גביית התשלום. הגבול של שלושה ימים הוא גבול שרירותי, אף כי יש לו גם בסיס רפואי, אבל גם 3 חודשים יהיו גבול שרירותי. דרושה הגדרה ברורה.

גברת רינה בראקאי אמרה שבתי החולים של קופת-חולים לא ניקשו תשלומים עבור אישפוז פגים עם ילודים חולי צהבת. לצערי הרב, המחלקות ליולדות בבתי החולים של קופת-חולים עד העבר הלא רחוק לא היו פתוחות אלא ליולדות חברות קופת-חולים. דבר זה השתנה בשנה האחרונה בהדרגה, עד היום זהו המצב גם בבילינסון וגם בכפר-סבא, ולפי הבטחה של מר ידלין המצב ישתנה שם החל באפריל. בית-חולים קפלן נפתח רק ב-1975. בכלל לא היתה כאן שאלה של התחשבות, כי הילוד היה בן להורים חברי קופת-חולים.

ועדת קפלינסקי עשתה עבודה יפה מאד והשקיעה הרבה מחשבה. לדאבוני; לא היתה התקדמות ראויה בניצוע אי אלה המלצות. אחת ההמלצות היתה לפיתוח הדרגתי במשך חמש השנים הקרובות של מחלקות נוספות לאישפוז יולדות. עקב המצוקה, לצערי, אינני חושב שנפתח מחלקות נוספות, אבל אולי נעשה כמה פעולות שיקלו על המצוקה. אחת מהן היא הרחבת מעגל בתי החולים הפרטיים המשתתפים באישפוז יולדות, אחד מהם הוא אסותא בתל-אביב, המצב בתל אביב הוא רע ביותר. יש הבטחות להרחיב מחלקות ליולדות בקפלן ובבילינסון, אם בית החולים תל-גיבורים יפתח ב-1978, יהיו שם 72 מיטות ליולדות וזו תהיה תוספת נכרת.

ש. גולדרינג:

במוסדות קופת-חולים מתקיימות כ-40% מסך הכל הלידות בארץ, וביניהן הרבה לידות

של נשים שאינן חברות או שהן חברות בקופות אחרות.

אין להתעלם מן העובדה, שצוינה גם בדו"ח מפלינסקי, שיש חלוקה מראש של כרטיסי לידה לבתי חולים ויש הרבה פניות שלא לפי החלוקה המוקדמת, שאי אפשר לדחותן. כאשר מגיעה אשה שיש לה צירי לידה ואין לה כרטיס, היא מתקבלת בבית החולים גם אם אינה חברת קופת-חולים. במקרים מסוימים מנסים לדחות את הפונות בגלל העומס הקיים בבית החולים. גם בבילינסון יש הרבה לידות של משפחות שאינן חברות קופת חולים או חברות בקופות אחרות, הבעיה היא לא לגבי החברות אלא בעיה של עומס.

לנו נראה שיש לפשט עד כמה שאפשר את ענין התשלום. אני כופר בנתונים הסטטיסטיים שהוזכרו. אני יודע אית נעשית סטטיסטיקה זאת: רושמים את הימים ששוהה היולדת במחלקת לידה, ובדרך כלל נעלמים מהרישום הסטטיסטי מקרים של סיבוכים שעוברים למחלקות אחרות והימים האלה לא מונבאים במנין הסטטיסטי. האישפוז נמשך הרבה יותר מ-4 ימים. לא נרשמים בסטטיסטיקה הימים ששוהים הילודים בפגיה. יתכן שהסכום שנקבע לאישפוז איננו מספיק, אולי צריך להטיל על המערכת תשלום יותר גדול, אבל צריך לשחרר את היולדת מכל תשלום, גם בעת צירי לידה מוקדמים וגם בתוצאות של לידה, כי אחרת נסתבך ונסבך. המקרים שצויינו לדוגמה הם מעטים מאד והם בטלים ב-90 אלף הלידות שיש בשנה. אם יש מקרים בוודים יוצאים מן הכלל, יכולה המערכת לשלם בעדם בלי להטיל תשלום נוסף על המשפחות המסכנות האלה.

דובר על בתי חולים פרטיים שהרסה בהם אינה הגבוהה ביותר, הם מסוגלים לטפל בלידות רגילות אבל לא מסוגלים לטפל בסיבוכים, ואז הם נאלצים להעזר בבית חולים אחר. השאלה היא מי ישא בהוצאה, את התשלום בעד הלידה מקבל בית החולים שקיבל את היולדת, ולכן גם ההוצאה צריכה להיות מוטלת עליו. אם את התשלום בעד הלידה קיבל בית-חולים בטר, מדוע צריך רטב"ם לשאת בהוצאות? לקופת חולים אין כיום בחיפה מחלקת יולדות, אבל בסוף השנה אם יושלם בית החולים הגדול על הכרמל גם שם תהיה אותה בעיה, לא נהיה מוכנים ללא תשלום לקבל יולדת או ילוד מבתר.

ל. דיציאן: אני יוצא מהנחה שכל הקשור בלידה צריך להיות מכוסה על ידי הביטוח, ולא חשוב אם האשה צריכה להשאר בבית החולים חודש ימים אחרי ניתוח, או אם כתוצאה מהלידה היא מקבלת התקף לב, לא יתכן שאיזה שהוא בית חולים ישלח איזה שהוא חשבון לאשה ולמשפחתה, אולי צריך להגדיל את דמי הביטוח לא ב-0.4% אלא ב-0.45%. כדי לכסות גם מקרים אלה, כדי שלא יהיו יוצאים מן הכלל.

צריך להיות הגדרה של מחלות ילודים. אם הילוד לא עזב את בית החולים, אם נדבק במחלה בבית החולים, הרי זו בעצם רשלנות של בית החולים. (ד"ר לנדר: לא). אפילו אם האב-חבר קופת חולים, אני מסופק מאד אם קופת חולים תכסה את זה. אי אפשר להטיל את ההוצאה על המשפחה.

כל המערכת נבנתה כדי למנוע לידות בבית. אשה שאינה יולדת בבית חולים לא מקבלת את מענק האיטפוז. אם ילד יהיה זקוק לטיפול בבית חולים, הרופאים לא יתנו להוציא אותו הכיתה, ואחר כך יחייבו את המשפחה בהוצאות הטיפול, הרי בשכבה מסוימת זה יעורר מחשבה אם בכלל לפנות לבית חולים, צריך לעשות הישוב כמה צריך כל זה לעלות למערכת, ואני מוכן גם להגדלת התשלום הגלובאלי כדי שיכסה כל הקשור בשם ובילד.

ח. בלוטרט: ברור שאפשר להוסיף שרותים כהנה וכהנה. לפי חישובים קונקרטיים, לא תאורטיים, ההוצאות ללידה אחת - לא יום-איטפוז - היו בשנת 1974 2047 לירות בממוצע. רק הוצאה שוטפת, ללא פחת, ציוד ומבנים - 1307 לירות. לידה כוללת איטפוז היולדת, טיפול בילודים ובפגים, מתן זריקות ר.ה.מינוס. דמי האיטפוז שקיבלנו בשנה החולפת היו 1080 לירות. המענק לאיטפוז כיסה 53% מההוצאה, או 83% מההוצאה השוטפת. ברור שכל דבר שמוסיפים משנה את התמונה.

ד"ר ד. סלמד: נוהלים אדמיניסטרטיביים הם חיוניים, אבל לא יתכן שנוהלים כאלה יפגעו בזכויות שמוענקות ליולדות מכח ביטוח אמהות. כשמתעוררת בעיה מפציפית, אי אפשר להגיד שהוראה אדמיניסטרטיבית בדבר הגבלה של שלושה ימים היא חוק בל יעבור. צריך למצוא את הפתרון במקרה המסוים, וכן במקרה של איטפוז פגים.

א. לאור: אולי אפשר להזמין חוות דעת משפטית מה זכויות היולדת לפי חוק האמהות, אם הזכות היא למענק או לכיסוי כל ההוצאות שכרוכות בשרותים רפואיים שהיא מקבלת.

היו"ר ש. ארבל-אלטוולין: בסעיף 94 בחוק מדובר על אשה שאושפזה בקשר ללידה. משנת 1954 ועד עכשיו לא היו בעיות מסוג זה. אם עכשיו מבקשים הגדרה יותר ברורה, אולי צריך לחשוב על כך. נתייעץ עם היועץ המשפטי לממשלה. לא ניתן יד לעיוות מגמות החוק ורצונו

של המחוקק, אשר קבע שיש לשחרר את היולדת מכל הוצאות האישפוז שקשור בלידה, אילו רצה המחוקק שבהוצאות עקיפות תישא היולדת, היה כותב זאת במפורש בחוק ולא היה משאיר שום ספק.

ההסדרים שנקבעו צריכים לחול על כל בתי החולים, בית חולים שלא יקבל על עצמו את הכללים שמחייבים את בתי החולים האחרים, אולי לא צריך להפנות אליו יולדות. מדוע צריכה יולדת מסוימת להיות מופלית לרעה מפני שהפנו אותה ללידה בבית חולים פרטי. משרד הבריאות אחראי להפניית היולדות, ואותו דין צריך לחול על כל בתי החולים. אם בית חולים מסוים זקוק לסיוע של בית חולים אחר, הוא צריך לשאת בהוצאות הקשורות בכך. לקראת ההעלאה הגדולה שעומדים לאשר במחיר יום אישפוז צריך להיות בירור בין משרד הבריאות והמוסד לביטוח לאומי. הביטוח ישלם מחיר סלא, אבל הוא רשאי לתבוע מהמוסדות שחתמו על ההסכם לעשות את כל הדרוש מצידם.

אם ילוד חלה אחרי שעזב את בית החולים, בוודאי לא קיימת אותה עילה. אבל אם ילוד לא עזב את בית החולים וחלה, הטיפול בו צריך להיות כלול בהסכם בדבר אישפוז בקשר ללידה.

אני רוצה לציין בכהערכה את המאמצים שנעשו על ידי משרד הבריאות, על ידי בתי החולים וקופות החולים לשפר את מצב האישפוז. חובה נעימה היא לציין את התרומה הגדולה של קופת חולים מבחינת רמת השרות והאפשרויות שהיא יוצרת לאישפוז יולדות. אין ספק שחלה התקדמות, משרד הבריאות עשה מאמצים וימשיך לעשות מאמצים לשפר את השרות הזה ולהאריך את שהות היולדות בבית החולים.

לפנינו לוח המענקים. המענק לילד אחד יהיה 490 לירות, המענק לשני ילדים שנולדו חיים בלידה אחת - 2450 לירות. הדגש כאן על שני ילדים שנולדו חיים. מה פירוש הדבר?

ההוצאה לאישפוז היא אחת, מענק לצידוד הוא גדול פי 5 לשני ילדים, ופי 10 לשלושה ילדים. ה. ברקאי:

אם ילד אחד נפטר בשעת הלידה, יש רק ילד אחד. ט. בוטונו:

אם נולדו שני ילדים בלידה אחת ואחרי שעתיים מת אחד מהם? ל. דיציאנו:

ניתן מענק לשני ילדים. ה. ברקאי:

אם שהולכת הביתה עם ילד אחד מקבלת 490 ל"י, איזו הצדקה יש לתת לאם אחרת שגם היא הולכת הביתה עם ילד אחד סכום גדול פי 5? זו קביעה שרירותית. ל. דיציאנו:

המחשבה היא שאשה ידעה מראש שתלד תאומים והכינה ציוד. אפשר לבדוק את הדבר. ה. ברקאי:

הבדיקה צריכה להעשות לקראת השינוי הבא במענק הלידה. לדעתי לא מוצדק לתת מענק כזה במקרה ששני הילדים נולדו חיים ומתו לאחר שעתיים. אנחנו לא משלמים פיצוי על צער אלא בעד ציוד. ל. דיציאנו:

האם אין מקום להעלות את המענק ליותר
ס-490 לירות? סכום זה מכסה בוודאי רק
חלק קטן מאד מהציוד הראשוני הדרוש לילד.

ס. דרובלס:

סר בוטון העיר לי, שאם נולדו לא תאומים
אלא שלושה ילדים או יותר, ניתן המענק רק

ל. דיציאן:

אם נשארו בחיים שבוע ימים.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו: אני זוכרת ויכוחים בוועדה בקשר לסל הציוד
לתינוק. התווכחנו כמה עולה שמיכה, כמה
עולה חיתול, ומדוע 6 חיתולים ולא 12. כל הויכוח היה מגוחך. החלטנו
לקבוע אחוז מסוים מהשכר הממוצע במשק. אפשר אולי לדון אם 20% הוא
השעור הנכון, אבל לא נדון בסכומים הדרושים לקניית ציוד כזה או אחר.

אני מציעה עכשיו לאשר את הצו, ובהזדמנות
אחרת לדון אם 20% מהשכר הממוצע הוא השעור הנכון או שצריך להעלותו.
אני מציעה לאשר היום את הצו ולא לעכב את השינויים.

הנחלט לאשר צו בדבר הגדלת דמי לידה של

המוסד לביטוח לאומי.

ב. דיון מיוחד בענין החזמת מעונות-יום לילדים

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו: בשנה שעברה הגישה חה"כ אורה נמיר הצעה
לסדר היום על סכנת סגירה של מעונות-יום
עקב המצב הכלכלי. בעקבות ההצעה של חברי הכנסת נמיר ואולמרט הוקמה
ב-11 בדצמבר 1974 ועדה משותפת של ועדת השרותים וועדת העבודה, שהיה לי
הכבוד לעמוד בראשה. המצב באותה עת היה קריטי, ארגוני הנשים לא יכלו
להמשיך לקיים את מעונות היום באמצעים שהעמידו לרשותם משרד האוצר,
העבודה והסעד. בעקבות מצב זה הועלה הנושא בכנסת. קיימנו דיונים
נרחבים בנושא והנחנו מסקנות על שולחן הכנסת ב-23 ביוני 1975. אחת
ההמלצות שלנו היתה שתוקם ועדה בראשותו של מר אורי לאור ממשרד האוצר,
שבשיתוף עם ארגוני הנשים תקבע עקרונות להסדר הנושא. ההסדר צריך היה
לחזור לכאן לדיון. לצערי, זה לא נעשה. כתבתי למר לאור שחרג מהסכום
שהיה בוועדה ולא נהג לפיו, ועל כך יש להצטער. עד היום אינני יודעת
בדיוק מהו ההסדר שהסכימו עליו. מתוך שיחות שקיימתי עם נציגות מועצת
הפועלות ועם גברת זהר קרתי נודעו לי כמה דברים שלא הייתי שבעת רצון
מהם, והיום ארגוני הנשים עומדים בפני שוקת שבורה והמצב קשה אף יותר
מאשר היה ב-1974. העלות הולכת וגדלה, הסכומים גדלים ומתקרבים לסמליונים
רבים, ונשאלת השאלה אם יוכלו להמשיך להחזיק את מעונות הילדים או
יצטרכו לסגור אותם. נשאלת השאלה מה התשובה לאמהות עובדות ולמשפחות
נתמכי סעד. נשמע היכן עומדים היום.

שאלה לפרוזדורה. היתה הצעה לסדר היום, היתה
הצעת סכום של הועדה - עכשיו חוזרים לענין?

פ. שיינמן:

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו: הצעתי בוועדת העבודה להעמיד את נושא מעונות
היום על סדר היום של הועדה, ונתקבלה
החלטה בענין זה. הנושא נדון עתה במסגרת ועדת העבודה, אבל מצאתי
לנכון להזמין חברים שהיו בוועדה המשותפת עם ועדת השרותים הציבוריים.

א. לאור:
ישבנו בוועדה משותפת עם נציגות ארגוני הנשים, עם גברת זהר קרתי ממשרד העבודה ומר מררי ממשרד הסעד, והגענו למערכת תעריפים והשתתפויות מוסכמת על כל הנוגעים בדבר. אין טעם לחזור כאן על פרטי התעריפים. ההסכם הושג ביולי 1975.

לפני מספר חודשים היה דיון נוסף, כאשר ארגוני הנשים שקלו העלאת תעריפים בינואר, כי לפני כן התעריפים נקבעו עד ינואר 1976. התכנסנו בסוף דצמבר או בתחילת ינואר וראינו שלא היה שינוי מהותי לא בשכר ולא במחירים. המחירים עלו פחות מאשר היה חזוי בהתחלת השנה.

לפני כחודשיים קבלתי מכתב מארגוני הנשים ובקשה לבדוק מחדש מערכת התעריפים למראת אפריל 1976. נפגשתי עם גברת לובלסקי, ואני מניין שהיא העבירה את הדברים לארגונים האחרים. לאחר הקטנת הסובסידיות הסכמנו לעדכן את התעריפים לפי השינויים במחירי מצרכים בסיסיים ובהתאם לתוספת היוקר. גברת לובלסקי אמרה לי שלפי הסכם העבודה יהיה קידום משמעותי בדרגות העובדות במעונות, נבדוק את הדבר ולפי זה נעדכן את מערכת התעריפים.

אני רוצה לציין שהזמן שלפנינו הוא מצר מאד. אם רוצים להעלות את התעריף מ-1 באפריל, מתי תספיקו להודיע להורים?

א. נמיר:
לפי נוהל הכנסת, אין שום בעיה להעלות שוב הצעה לסדר היום בנושא זה. למעשה כמעט שום דבר לא סודר מאד הדיון והמסקנות בוועדה. פניתי ליושבת ראש ועדת העבודה, שהיתה אחראית לוועדת המישה, וביקשתי לכנס שוב את הוועדה ולראות מה קרה במשך הזמן. אני שומעת כאן בפעם הראשונה שהגענו לסכום עם משרד האוצר בענין התעריפים. בשבילי זה חידוש. זו הבעיה המרכזית בנושא המעונות.

יש בידי מספרים על העלות. הבעיה חמורה במיוחד לגבי ילדי אמהות עובדות ופחות לגבי ילדים של נתמכי סעד. אני מבקשת להתמקד על עקרונות. החלטנו על 75% - ממה? אני לא רוצה שארגוני הנשים יצטרכו להתבזות בוויכוחים עם משרד האוצר, שיאמר להם שמעונות יום לא חשובים, שאין בהם צורך. אני לא חושבת שעל כך צריכים להחליט עובדי משרד האוצר.

לפי תחשיב של ארגון אמהות עובדות בתל-אביב, אבל נדמה לי שזה זהה בכל הארץ, יעלה ילד במעון 685 לירות בחודש. ההוצאה מורכבת מ-53% שכר, 25% מזון (אוכל חלבי, בגלל בעיות כשרות), 3% ריתמיקה וחומרי לימוד. 10% אחזקה - חשמל, מים, מיסים, גז, נקיון, כביסה, תיקונים וכו', 4% ניהול ופיקוח ישיר, חלק מהפיקוח החינוכי הוא על חשבוננו משום שמשרד החינוך עדיין לא הכיר בגילאי שנתיים כקבוצה שהוא נותן לה פיקוח, 2% מינהל כללי, 3% מימון. ההוצאה למימון שנויה במחלוקת. אנחנו מקבלים את הכסף חודשיים אחרי הזמן, ואנחנו מוכרחים לשלם בזמן משכורות, לשלם לספקים, לסנות מזון, לשלם בעד מים וחשמל. משרד האוצר לא מכיר בהוצאות מימון כגורם בתחשיב. אני רוצה שניתן את הדעת על הנושא ונקבע מי הגורם שקובע את מרכיבי התחשיב.

בתל אביב 48% מהילדים במעונות הם ילדי אמהות עובדות, ואני חשבת שהאמהות צריכות לשלם את העלות הריאלית. נדמה לי שהייתי יחידה בדעה זו בוועדה. אחרי ויכוח בוועדה קבענו תעריף גג של 450 לירות. מתוך 600 ילדים בתל אביב של אמהות העובדות מחוץ למשק ניתן רק 14, לפי קריטריון של שכר, משלמים את המחיר המלא. זה אינדיקטור חשוב

מאד, כי נדמה לי שבמקומות אחרים בארץ רמת השכר של נשים עובדות נמוכה יותר מאשר של אמהות בחמש כיתות מעון שיש לנו ברמת-אניב ושלוש כיתות בצפון תל-אניב.

שר הסעד חזני המנוח הבטיח שהשתתפות משרד הסעד תהיה 75% מהעלות, וזה עוד לא נקבע. משרד הסעד משלם 58% מהעלות. השלמה מסוימת לגבי ילדי סעד יש בכך שמשרד החינוך עוזר לנו בהחזקת גננות לגילאי 3 ו-4, וזה סקל עלינו במידה מסוימת. למעשה מקבלים ממשרד הסעד 58% וממשרד החינוך בערך 15%.

אף אחד לא עוזר באחזקת ילדים של אמהות עובדות אם הן משתכרות שכר נמוך מהשכר הממוצע במשק. בתל-אניב אנחנו מוסיפים לילדי סעד 38% ולילדי אמהות עובדות כמעט 62%.
אין מדרכת ההכנסה? משרד הסעד נותן 33% מתקציב החזקת הילדים במעונות, משרד החינוך נותן 10%. משרד העבודה נותן סכומים ישירות לאמהות, לא נותן לארגוני נשים. תשלומי ההורים הם 36%. 79% מההכנסה באה משלושה מקורות אלה, ואנחנו עומדים בגרעון של 21%. הגרעון השנה בתל-אניב הוא קרוב ל-1.5 מיליון לירות, ללא פיתוח.

איננו יכולות לעמוד במצב זה. אמנם ארגוני הנשים לקחו על עצמם את התפקידים, אף אחד לא מחייב אותם לעשות מה שהם עושים, אבל הם עושים מתוך אמונה בחשיבות הנושא. אם לא ניתן את הדעת על נושא זה, ייסגרו מעונות ילדים.

מ. לובלסקי:

יש כמה דברים מוסכמים לגבי ההשתתפות בהחזקת ילדי אמהות עובדות: א. קבענו שמתחשבים במשכורת האם; ב. קובעים תשלום מדורג לאמהות עובדות על פי השכר שלהן, הן משלמות לפי השכר ומקבלות השלמה ממשרד העבודה; ג. קבענו שכל אם שמשתכרת מתחת לשכר הממוצע במשק זכאית להשתתפות משרד העבודה. יתכן שצריך לבדוק שוב את הדבר השלישי, אבל אינני רוצה עכשיו להכנס לפרטים, אלא היו שלושה דברים שעליהם משהו נבנה, אבל זה עדיין לא מקדם אותנו בבעיה העיקרית שהיא בעיית העלות.

מוסכם היה שאי אפשר לקחת את המקסימום מהאם העובדת, תמיד יש פער בין מה שמשלמת העם ובין העלות, ויש תוספת שהארגון מוסיף. אבל הפער הלך וגדל, גם בגלל התייקרויות וגם עקב גידול מספר הילדים, והיכולת שלנו לסבסד כל ילד הולכת וקטנה.

החזקת ילד במעון תהיה באפריל כ-700 לירות בחודש. בהתדיינות ביולי נקבעה עלות משוקללת של 415 לירות לחודש. התשלום שהורים חייבים בו נקבע לקראת ספטמבר. כל ארגוני הנשים מודיעים להורים במפורש שאין תעריף לשנה שלמה אלא צפויים שינויים בתעריפים. היה זה טוב מאד אילו אפשר היה לקבוע תשלום קבוע לשנה שיהיה ידוע להורים בראשית השנה, אבל בשיטת החישוב הקיימת זה בלתי אפשרי. בשנים האחרונות, עקב האינפלציה והקשיים הכלכליים היינו משנות תעריפים לפחות פעמיים בשנה. העלאת תעריפים גורם התמרמרות של הורים בגדנו. התשובה היא כרגיל שהאם מקבלת תוספת יוקר ותוספת שכר, אבל ההסברה היא לא פשוטה.

אין מנוס מהעלאת תעריפים באפריל. איננו מתכוונות להטיל את כל העומס הנוסף על המדינה, ואנחנו יודעות שתמיד יהיה פער בין המקסימום שמשלמת העם ובין העלות של החזקת ילד, ולכן צריך להגיע לכך שהכסף ינתן ישירות לארגון - לא לאם - כדי לגשר על הפער בין העלות ובין מה שמשלמת האם בעד החזקת הילד במעון. הפיצוי לארגון צריך להיות צמוד לתנודות במשק.

דובר על מתן 10.5 מיליון לירות לארגוני הנשים ב-1975, ולמעשה ניתנה מחצית הסכום. הסכום הזה איפשר לנו נשימה במשך תקופה מסוימת, אבל לא יכולנו להקים מעונות חדשים או לשפץ את הקיימים, אנחנו חוזרות ותובעות לקבל את הסכום המלא.

משרד הסעד משלם היום 320 לירות עבור החזקת ילד במעון, כאשר העלות היא 700 לירות. ההשתתפות בשעור 320 לירות נחבעה לפי 415 לירות עלות. ארגוני הנשים לא התחייבו לעולם ועד לספוג 25% מהחזקת ילדי הסעד. אם רוצים שהארגונים יספגו 25%, חייבים לפחות להכיר בעלות המלאה.

היתה התדיינות על עלות ציוד לילד. במעון חדש העלות של הציוד לילד היא יותר מאלפיים לירות. משרדי הסעד והעבודה מכירים ב-1700, ומתוך זה ארגוני הנשים סמטנים 40%. כלומר, לפחות 300 לירות על כל ילד אנחנו משלימות - בין 1700 ו-2000 לירות.

אנחנו נמצאות במצוקה גדולה מאד. אם צריך יהיה לסגור מעונות, אנחנו רוצים שזה יהיה באחריות כל הגורמים. אנחנו באות לכאן בבקשת סיוע ומאמינות שחברי הכנסת אמנם יוכלו לסייע לנו. אנחנו מבקשות סיוע בהשפעה על משרד האוצר שיכיר בעלות ריאלית של החזקת ילד במעון.

נאלץ להעלות מאפריל את תשלומי ההורים, אבל לא נוכל להעלותם ל-700 לירות. היום משלמים ההורים 400 לירות. נעלה במידה מסוימת את התשלומים של ההורים, ואנחנו מבקשים שהעלאת התעריפים תספג על ישי משרד העבודה. אנחנו רוצות שאמהות שמתכרות עד 1500 - 1700 לירות יקבלו השתתפות מתקציב משרד העבודה, ולמעשה לא תחול עליהן ההתייחסות. נוסף לזה אנחנו מבקשות פיצוי ישיר לארגונים על כן שהתעריפים רחוקים מהעלות הריאלית.

אם תהיה תביעה מצד חברי הכנסת, אינני מעלה על הדעת שמשרד האוצר יתנגד או שמשרד העבודה לא ישנה את ההשתתפות שלו באחזקת ילדי אמהות עובדות.

ל. עדין:
אני מזדהה עם הדברים שנאמרו על ידי
הה"כ נמיר ועל ידי גברת לובלסקי. שלושת
הארגונים דנים על הבעיות והתביעות שלנו זהות.

מר לאור שאל אם לא מאוחר מדי להעלות
תשלומים. אנחנו יכולים להודיע באמצע אפריל על העלאה שתוקפה מראשית
אפריל.

מרכזנונו קיבלנו עלינו לדאוג למעונות
לילדים אמהות עובדות ולילדי סעד, אבל היקף הגרעונות בזמן האחרון
גדל עד כדי כך שזה בהחלט מעל יכולתנו. זה מוצדק לסבסד את הילדים
שבמעונות, אבל אינני יודעת אם זה מוצדק שאנחנו נסבסד את משרד הסעד.
הממשלה צריכה לסבסד את ילדי הסעד. אני סבורה שמשרד הסעד צריך לשלם
את מלוא התעריף ולא 75% מהעלות.

אני חושבת שצריכות להיות שתי תוספות:
תוספת גלובלית מ-1 בינואר עד 31 במרץ, ומ-1 באפריל תוספת עלות
ותוספת תשלום.

באשר הודענו בשנה שעברה על העלאת המחיר להורים, היתה עלינו התנפלות קשה בכל העתונות. אני מבקשת שאם תהיה תגובה ציבורית דומה, תנתן לנו עזרה וגם המשרדים הממשלתיים יסבירו את העניין, כדי שלא יתנפלו על ארגוני הנשים כאל קארטלים וכו'.

א. סס"ר: כאשר התכנסה הועדה ביוני היה עלינו לחץ של זמן ועשינו פשרה לגבי העלות. משרד הסעד לא היה ערוך לקראת השנה החדשה, ובספטמבר שינה את ההנחיות וגרם לכך שהרבה ילדים לא יכלו להתקבל למעונות בספטמבר. בהרבה מוסדות של ויצ"ו נשארו מקומות פנויים שהיו שמורים לילדי סעד, ורק בחגים פנינו למשרד העבודה והתחלנו לקלוט ילדי אמהות עובדות. יש הנחיות לשמור את המקומות לסעד במשך חודשיים. כמובן שאם התחשיב הוא לפי 55 ילדים ויש רק 45 ילדים על אותו צוות, העלות גבוהה יותר.

יהיה קשה מאד להודיע להורים על העלאת התשלום בדיוק לפני הפסח, וזה יגרום זעזועים במוסדות. האוצר צריך לסייע עד סוף השנה כדי שההורים והארגונים לא ייפגעו. צריכה להיות עזרה ממשית ומיידית. צריך להודיע כבר עכשיו על העלאת התשלום, ככל האפשר מהר להודיע להורים על ההעלאה.

במוסדות בתל אביב אין תינוקות. במוסדות לתינוקות העלות גבוהה יותר. במוסדות של ויצ"ו יש 16% תינוקות ואילו האחוז של גילאי 3 ו-4 הולך ויורד, ועקב השינוי הזה גדלה העלות. העלות מגיעה בערך ל-710 לירות בממוצע בארץ, לכל סוגי הילדים.

התחייבנו עד ינואר לשמור את רמת המחירים לסעד. מינואר צריך לעשות תחשיב ולדרוש את ההפרש עד אפריל.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו: נכון שלהסלצות או מסקנות של ועדת כנסת אין תוקף מחייב. אבל כאשר יושבים עם נציגי הממשלה ויחד אתם ובהסכמתם מגיעים למסקנות, לא יתכן שתהיה התעלמות מוחלטת מן המסקנות שהועדה הניחה על שולחן הכנסת. הועדה לא קיבלה החלטות שהמשרד אינו יכול לעמוד בהן, אלא ביחד עם נציגי המשרדים ועל דעתם התקבלו ההחלטות.

במסקנות הועדה כללנו כמה דברים, בהסכמת נציגי משרד האוצר מר לאור ובהסכמת נציגת משרד העבודה גברת קרתי, ואת הדברים האלה כפנו על ארגוני הנשים. אסרנו שינוכה סכום מסוים מקיצנות ביטוח לאומי לילדי עובדים והסכום שייחסך, 10.5 מיליון לירות יועבר למעונות יום. זה היה מוסכם עם האוצר. לצערי, הכיצוע היה חלקי בלבד. אני רוצה לקוות שאין מתכחשים לחוב זה והוא עוד יוחזר.

נקבעה חלוקה, שלא בנקל הסכמתי לה, כי לא רציתי שנטייל תוספת על בעלות שכר נמוך. האם נדרשה לשלם 205 ל"י כמה ידרשו ממנה עכשיו? בקושי הסכמנו לתשלום של 205 ל"י. העלו את הסכום ל-275 ל"י. זו היתה חריגה נוספת מהמסקנות.

לגבי העלות כתבנו מה חלקו של משרד העבודה. עמדתי על כך שנקבע זאת באחוזים. קבענו שבאזורי פיתוח לא יקחו בחשבון את תקרת ההכנסה של אם עובדת, אלא תהיה התחשבות מיוחדת.

היה ויכוח די קשה על העלות. החלטנו להטיל על ועדה, בראשותו של נציג האוצר ובהשתתפות ארגוני הנשים ומשרד הסעד, לבדוק את העניין ולקבוע בסיס לעלות, שיהיה צמוד למדד וישתנה עם התנודות במשק. זאת לא עשיתם.

כתבנו במסקנות שהועדה תדווח תוך שלושה חודשים על סיכומיה. לא קיבלנו שום דיווח. בהסכם שעשה האוצר עם ארגוני הנשים חרגתם מדברים שהיו מוסכמים על דעת הכל בוועדת העבודה.

מיוזמי חלו שינויים. אני סבורה שאי אפשר היום להטיל על אם עובדת ששכרה מגיע בקושי לאלף לירות לשלם תוספת בעד הילד המוחזק במעון. טוענים: היא מקבלת תוספת יוקר. כמה? 10% על אלף - 100 לירות תקבל ואת כל הסכום תשלם למעון? גם השתתפות משרד העבודה לא יכולה להשאר סטטית, היא צריכה לגדול. ביקשנו לבדוק אפשרות של השתתפות ישירה בהוצאות שתנתן לארגוני הנשים.

ז. קרתי:
הורים שמחזיקים ילדים במעונות הם לא עשירי ישראל, אלה משפחות עובדות. בדקנו מה קרה ב-1975. יכולת הקליטה של המערכת גדלה ב-30%, נוספו עשרות מעונות ב-1975, שהיו פרי עבודה ב-1973 ו-1974. עם גידול מספר הילדים במעונות, גדל גם העומס על הארגונים.

בדקנו מי הילדים שנקלטו במעון מסוים, מעון של ארגון אמהות עובדות בשכונת בן-צבי שעל יד נס-ציונה. גרים בשכונה בעיקר זוגות צעירים ועולים חדשים. נקלטו במעון 75 ילדים, מהם 68 בני אמהות עובדות. מתוך 68 אלה 8 היו מטובסדים על ידי הסעד. במעון 7 ילדי סעד שאמותיהם לא עובדות. 68 הילדים הם בנים ל-62 אמהות, מהן רק 8 עבדו לפני ספטמבר 1975. כל היתר - 56 אמהות - התחילו לעבוד אחרי ספטמבר 1975, 10 חזרו לעבודה אחרי חופשת לידה. 35 עובדות במפעלי תעשייה ובתי-אריזה להורים, 27 עובדות בבתי חולים, הוראה, פקידות ומסמ-בית. כ-49 ילדים מתוך 68 נהנים מהשתתפות של משרד העבודה, כלומר אמותיהם משתכרות פחות מהשכר הממוצע במשק, פחות מאלפיים לירות בחודש.

ההיקף גדל, ואי אפשר להטיל את המעמסה רק על ארגוני הנשים. משרד העבודה עוזר לאמהות, לא לארגונים. לפי מדיניות משרד העבודה, הוא נותן תמיכה לאמהות ולא ישירות לארגונים. אני חושבת שהגענו לנקודת שבירה, אי אפשר עוד לדרוש מן הארגונים מבלי לפצות אותם באיזו שהיא צורה. אני חושבת שמשרד העבודה חייב להמשיך במדיניות של סיוע לאמהות, אבל חייבים למצוא גם דרך להשתתפות גלובלית בהוצאות הארגונים, אולי גם לפי המצב הכספי של כל ארגון. הממשלה ניסתה דרך של קרנות, אבל זה פתר רק חלק קטן מהבעיה.

משרד העבודה חייב לעמוד בקריטריונים שנקבעו ולהתאים אותם פעמיים בשנה, באפריל ונספטמבר. גם השנה צריך לעמוד בהתחייבויות שקשורות בשכר הממוצע במשק.

א. נמיר: זה לא מקל על ארגוני הנשים.

ז. קרתי:
משרד העבודה התחייב להמשיך במדיניות הסיוע לאמהות עובדות המחזיקות ילדים במעונות. אם לא נתאים את המערכת שלנו למחירים, האמהות יוציאו ילדים מן המעונות. אם השתתפנו ב-30% מהעלות, חייבים להמשיך להשתתף ב-30%.

ל. עדין: אמרת שאחד הקריטריונים יהיה המצב הכספי של הארגון, אולי תוכלי

להבהיר את דבריך.

ז. סרתי:

אני לא רוצה להכנס לפרטים. אם משרד העבודה משלם 30% מהעלות לאמהות ששכרן עד 75% מהשכר המסוצע במשק, צריך להמשיך בזה. אם 30% הם 150 או 200 לירות, משרד העבודה חייב לעסוד בהתחייבויות העקרוניות שלו, שנקבעו בוועדה המשותפת ובעצם הותוו בוועדת העבודה של הכנסת, ועדת המיטנה עבדה לפי העקרונות שנקבעו. לערי הפיתוח קבענו תעריפים מיוחדים.

השתתפות משרד העבודה ניתנת לאמהות. אני יודעת שזה לא ישפר את מצבם של ארגוני הנשים. בגלל העליה במספר הילדים במעונות ובירול הפער שבין המחירים ובין העלות, חייבים למצוא דרך של השתתפות גלובאלית בתקציבי ארגוני הנשים. אחת הדוגמאות לפתרון מסוג זה היא ההקצבה של 10.5 מיליון לירות.

בנינו שכר מדורג ובחצי השנה האחרונה קצת בוקנו את הנושא. אני חושבת שיש מקום לשיפור בשתי נקודות. למשרד העבודה יש מדיניות לעודד פועלות בתעשייה ובייצור, ולא להיש לקבוע תנאים משופרים. נקודה שניה היא הסיוע לאמהות ששכרן נמוך. קבענו מדרגה ראשונה מתוך אופייסמיות לגבי שכר הנשים, אני חושבת שצריכה להיות מדרגה נמוכה יותר, כי היום יכולות להעזר במעונות לילדים רק אמהות ששכרן בינוני או גבוה או משפחות מעד.

העלאת מחירים לפני פסח היא ענין קשה ביותר. נדמה לי שזה יפגע גם במשפחות וגם בארגוני הנשים. אין זה עיתוי נכון להעלאת תעריפים.

מי יספוג?

מ. לובלסטי:

ל. עדין: ארגוני הנשים חושבים שיש הכרח להעלות מחירים, מפני שאין לנו דרך לכסות את הגרעונות, לא מפני שאנחנו שונות להעלות את תשלומי ההורים.

א. לאור:

הועדה קיימה מספר ישיבות בהשתתפות נציגות ארגוני הנשים ומשתתפים אחרים, עשינו עבודה דק גדולה בעיבוד החומר שקיבלנו מן הארגונים. אנשי המשרד עשו עבודה רבה בשיתוף עם אנשי הכספים של ארגוני הנשים. צריך היה גם לדון בהרבה בעיות עקרוניות. ברור שלא תמיד אפשר להגיע להסכמה על כל דבר וכל פרט בתחשיב, אבל בדרך כלל לא היה שום אונס ולא לחץ של זמן כדיון על מערכת התעריפים. אנחנו יודעים שמעונות של ארגון אמהות עובדות בתל אביב הרבה יותר יקרים מאשר במקומות אחרים, ואפשר גם להצניע על מרכיבי ההוצאה שבגללם ההוצאות יותר גבוהות.

א. נסיך:

זה לא מדוייק. אצלנו יש כח אדם יותר מקצועי, יותר ותיק, אבל זה

לא גורם בעל משקל רב.

א. לאור:

מה שאמרת הוא נכון ומדוייק.

ברוב הבושרים הלכנו בעקבות ההמלצות של ועדת העבודה. בנושא אחד שינינו מההמלצות והוא התעריף בקטגוריה הנמוכה ביותר. השינוי היה מפני שבקטגוריה זו לא העלו את התעריף בהעלאה הקודמת ולכן נוצר פיגור גדול.

בזמנו סוכם שמקסימיים קיצבת ילדים
ב-1.5 ל"י, עשו חשבון שהפחתה שנתית זו תחסוך לאוצר 10.5 מיליון ל"י.
ביולי היתה רפורמה והמערכת הקודמת בוטלה, הונהגה קיצבת ילדים של
100 לירות, והחסכון של 10.5 מיליון נעלם, טענו שהחסכון בטל ואין
הצדקה לתת את מלוא הסכום. אמרנו שניתן את החלק הפרופרציונלי.
לא היתה פה הפרת הסכם, כי ההסכם היה שיינתן הסכום שהאוצר חוסך.

השבוע דיברתי על נושא זה עם סנכ"ל
משרד האוצר מר ארנון גפני, והוא אמר לי שהוא בעד זה שנתקצב את כל
הסכום 10.5 מיליון לירות, למרות שבטלה העילה. בשנה הבאה נשלים את
הסכום עד 10.5 מיליון לירות, על חשבון 1975. אם נוכל להקדים את
התשלום, נשתדל לעשות זאת.

תקציב 1976 נבנה בהנחה שיהיה גידול
ריאלי בהשתתפות משרד העבודה בהחזקת ילדי אמהות עובדות. בנינו את
התקציב לפי ההתייקרויות וגידול האוכלוסיה. עלינו לבנות מחדש תעריפים
ולעדכן קבוצות זכאות לפי עלית השכר הממוצע במשק. מעדכנים עלות כללית
לפי העליה במחירי המוצרים הבסיסיים ותוספת היוקר, לפי זה נעדכן
השתתפות ההורים והשתתפות משרד העבודה.

בתעריף יולי הבאנו בחשבון רזרווה.
בינואר ופברואר, עד ביטול הסובסידיות כמעט לא עלו המחירים. העליות
האחרונות יכנסו לחישוב מאפריל. אם הדבר אפשרי מבחינת הגבייה מההורים,
אפשר לעדכן תעריפים מאפריל, ואולי לגבות תשלומים במאי. העלות תהיה
כפי שסכמנו בועדה בעידכון לפי תוספת היוקר, שינויים בהסכמי עבודה,
התייקרות מזון ודלק, פלוס עלית המדד בינואר ופברואר.

מ. לובלסקי:
אנחנו עומדות במוץ עם הזמן, כי
מ-1 באפריל יקבלו העובדות קידום
של 7%, תהיה תוספת יוקר, הסובסידיות כבר בוטלו, וההתייקרות בסך הכל
תגיע ל-20% - 25%. ב-1 באפריל צריך לשלם משכורות, ולא יהיה סמך.
אנחנו צריכים לדון בענין עוד השבוע ומיד להודיע להורים. אם לא נעשה
זאת עכשיו, נעמוד במצב נורא.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו: אני מציע לסכם את הענין עוד השבוע.

אני מציע לארגוני הנשים לא להעלות
את התעריפים לפני פסח. אם במאי יתברר שכל מה שנתן האוצר לא מספיק
לארגוני הנשים, לא תהיה ברירה ונשוב לדון בענין בתחילת מאי. אם יתברר
שהיה פיגור של חודש, נבקש מהאוצר לכסות את ההפרש.

מ. לובלסקי: יש 8000 אמהות עובדות שילדיהן במעונות
ורק 4000 זכאיות להשתתפות משרד
העבודה. מי יסבד אותן? אנחנו לא יכולות לחכות למאי.

ל. עדין: יש גם סומנט פסיכולוגי, מוטב להודיע
מיד להורים על העלאה שתחול מחודש
מאי, כי כל האוכלוסיה יודעת שמאפריל יש העלאות במחירים.

אני מציע שנימים שלישי ורביעי
תדונו ותכינו הצעה, ביום חמישי

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:

בשמונה וחצי בבוקר נקיים ישיבה משותפת בתל אביב.

רשמנו לפנינו הודעה חשובה ששמענו

ממר לאור, שהסכום שהתחייב משרד האוצר להעביר לארגוני הנשים בשנה שעברה, לפי מספר ילדי אמהות עובדות במעונות של כל ארגון, יושלם מ-5.8 עד 10.5 מיליון לירות, ההשלמה תעשה במסגרת התקציב 1976/77 על חשבון 1975. מר לאור יעשה מיטב המאמצים כדי שסכום זה יועבר בראשית שנת התקציב.

נציגי משרד האוצר ומשרדי העבודה

והסעד יקיימו דיונים עם ארגוני הנשים בימים שלישי ורביעי השבוע, וביום חמישי בבוקר תהיה פגישה של כל הגורמים הנוגעים בדבר ונשמע מה ההצעה הסופית של משרדי הממשלה בקשר לקריטריונים של משרד העבודה ועידכון העלות מאז נקבע התחשיב ביולי. אני מציע לשקול גם השתתפות ישירה כפיצוי לארגוני הנשים על עלית העלות. באותה פגישה נדון גם אם להעלות את תשלומי ההורים לפני הפסח.

הישיבה נעולה.

הישיבה ננעלה בשעה 13.40.